Murmästarnes Skrå 1487, med tilläggspunkter stadfästa ...

B 601

Digitaliserad år 2017

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

Murmästarnes Skrå 1487, med tilläggspunkter stadfästa ...

B 601

Digitaliserad år 2017

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

Riks-Bibliothek[et]
STOCKHOLM.
Handskrifter.
Lag. Svensk[a]
Vrån o. Gille[n]
[N]:o. *B. 601.

Gifven till Kongl. Biblioteket
31 Januari 1880 af f. d. Mur-
mästare embetet

× B. 601.

Murmestare Schråån

Förärad af Alex-
ander Hegman år
junior
1785. i Julii månad—

Aar Epther gudhz
bördh M cd lxxx 1487
Vppa thz Siwnde Mana
daghen nest epter varfru
dagh Natiuitatis worth
thenna skraa Wllwinmestaa
keppam ok selskapp giffin
ok stadfest aff ärlikom
borgamestarom ok Radh
mannom j Stockholme
mz sina jnnehollendha

Diuncketa of detiaeli ord
vndh ordh sonn hak ccept
folia ccan

Qui me scribebat helmicus
nomen habebat

Gudh vari
medh allom
brödhrom oc
systrom i alla
Embetez kompani ok sell
scapp Medelis utz varo
brödrom ok systrom i vart
Mwrmestara Embetez
ok Compani Ock störcke
gudh alzmechtigh vari
samqwendh utz kerlek

ok allom godom dygdom saa
at vi matthom koma til
thz Compani̅t som ärverde
licht är i hymmerikis gladh
E for vtā ändha · Amen ·
For thy at hwar som thwa
samakoma eller tree i Gudz
nampn thz är gudh mith
mellan thera Hwru myck
lo helder thz som flere sama
koma i hans velsignade napn

Ok thr fore søger thz vell
at the som i kompani ok
svorno brødra lagi ärso
skolo samma leffna mz kerl
ok godo vilia ock fagro sido
Nu är allom māno lagh
schipat Huilken som ey
vil epter reth eller lagum
lyffna Tha scal hā vtā lagh
ock reth fordriffnas Ok for
thy sculdh hyffna vara k

liga borgamestara ok Raad
her i Stockholm oss inbyriames
tarom ena schraa giffuit so
the giort ok dicktat haffua
Ath the som oftyrlige ok orreth
wise offpaky ok fortzlige vilia
vara skulo haffua plaga ok
nepse fore theris brott ok
genbordo Ock thöm so spaki
ok fridzamma æro til friþa nade
ock hognadh so lagh vysa

Nv vilia verck pm
mestara stemp
na halda Tha
scal allom brödrom tilsäias
Hwar som ey komber ok ho
nom lagelica tilsagt vard
4. aff gillissuennenom Böte
ena mark vax utan han vtti
sina laga forfall Cam. ij.
Nw äro bröder til stempno
5. kompna ok villia sin ärende

tala tha skulo alla brödra
töste ok spaky vara ok a be
nck sitia mz fagi oru fido ok fid
sam vara uti stempno. Ata
sta at han sin ärende fram
förer eller han til swars skal
lader varder eller nagot tyghe
bere skal mz nakrom sinoz
broder Hwilke her i mot gör
böte ena nurk vax iij Cappell
5. Ingen broder ma sma ta

Han framföra för ain then an
dre haffuer wttalat som före
stander. Vndh bot ena mark

Nv kunno verck iiij vax Ca iij
mestara ey föra til stempno
koma ock än thry maal äru
framtalat böte ena mark vax
före hwart tera aff verkmesta
rana. Ock alt tz som stadh
gitt ok giort var i stepno thz
mago the ey ather göra ellr
Lyggia

Hwilken broder ther senasth v
aer j sit vti embetz kome ok sin
24 egin man vorde han beplich
tok alt embetz til saghia ath
samma koma til stempna eller
dryckio til thess en anna nyko
me broder inkoma kan skyge
tryszkas hr i mot vnd ena
nne var for huar thydh vj
Engen broder mag then annar
25 sin brodher kalla lyghnara eller

vredh
nag annor ogdens ordh both faan
iiii ß vax Stadzses ith ofor

Hwilken brodher vij sinnet
2 som delar enskamnelica med
sino broder i Compannino mz
oqwemelicom ok skendelico
ordo bote ij iiii ß vax vtan

Hwilken broder viii lnadhe
som kallar nagh sin brodher
4 tyboff schalk eller horansson
ok kan tz ey fulkompna bote

eth halff pund vax Stadtz
sens reth oforsinnet ix.
4 Hvilken som nz sik bär ba
na vapn i kompani böte thva
mark vax i Companii x.
Hvilken broder nakrom
5. sin broder slaar blaan ell'
blodugan böte .j. pund vax
Stadzses reth oforsinnet xi.
Wardher broder osathe
5. kallans broder alle sama

ok freste om the thöm gita
satha giort · Erthe the ey
thu tess vollende ær so lagh
ok dom alla brodra forsm
aar / böte eth halfft pundh
vax utan ha sigh til radzstu
ana skriffta kan tolffte
Hwilken brodhr so falzt
vitne bær mote nakrom
4 sinom Embetz broder ok
thz med skalom ey offri

tyges eller hemsas kan bo
te fæm mark vax i Compa
nit vtan nade Stadzsens
veth oforsumat XIII Capitulum

Hvilken man her i stade
komber oc sin egen man
vil varda i thera inbyrames
tara Compani han scal of
frie embetet i three samfel
te summadaga Tha scal vch
mestara Companis broder

samman kalla ok hans suar
giffua thn thridie summe
dagh ok brodra pröffua
hans gerning om han fulte
göra kan aff sith embet so
ham viderbör tha thz for
sökt ok bepröffuat är tha
scholu verchmestara medh
ham gaa in vppa Radzstu
en fore fegate borgamesta
ok indet ok lata ham sit

burscap vinna for än han
nagat embete i staden oc
siden legge vthmestē ham
eth fierdingx aar fore Vare
ha sin mester kost göra skal
i Compani Cap xiiij
4. Hwilken man sin egin ma
vil warda i embetamestara
Compani han scal sin kost
holda allom ämbetez brödrum
nærwarende : Först at thwa

thiunnor döll thwa skynkar
thwa thwngir thwa methwor
ster Thry fath grytasteeck
Thry faat steeck for en öre
hwetabrödh thwa ör e i ogh
[eth haff p smör]
brödh ok for en öre beghara
Then th[er] ey gör tha werk
mestara ham mögeliga tyd
fore legger böte ena mark
vax vtä han sige sina laga
tem om nager forffall

broder tilsacht vorder aff
verckmestera sin kost ath
göra pa retta mögelicha
tyder som forört ek ok thn
thk koste göra skal haffner
annor forfal sua at han
tz ingalund göra kan ellr
ock at embetz görs peniga
behoff i nakar matte til
vtlegning til harnisk ellr
andra Tha schal forstiffne

en betez eskiade i alla broda
ra nerwaru for sin kost wt
giffua them mark rede peninga
Compani til godo Ok inge
ytmera kost them epter til go
rende i nager mathe ·xv·
NV tha kosten holden ær
scal han om anna dagen
them nest epter vtgiffue
ena mark i bössen til harnis
ka peninga ellr sætie ther
ok ena mark vax

en til loffuan fore stinna xiiij
dagha ther nest kome ut til giffte de xvi

4 Hwilken man i staden kö
ber ok eskier embetet ock
haffuer ey tient sin laraar
hr eller annanstadz ok ey
sit embete kan. Swa tiene
pa nyt hr eller annstadz
swa lenge ha flult gör xvij

4. Hwilken som i stade kom
ber ok arbeter mote embetz

ok haffuer ey wunnit burskap
fore borgamestarene ok radt
ellr embetet böte i Companiit
eth halfft pund vax Stadz
sens reth ofta funnet vtan
borgamestarana ham insett
eller loff giffuer xviij capp
Hwilken lerunga i nakra
mestara embete komber
tha skal tiena fyra aar ffor
lärdar ok skal haffue sin
41

nødhtørfft Aff balmals kle
der Thet septhe dart tiene
før løn epter hans lerdom
epter thwa goda brødra segh
i Companii Tryßkas hoss
bonden eller drengen her
vtsman Tha ghaa thet
epter lagen Capitulum xix

Hwilken broder til sigh
tager nagher lersingha
Tha scal han thz verckmes

tarend kunnogt göra ok
tha skal lerswngen i kom
panii giffue ena thwnna
öl ok xii bekara til neste
kompanis drick ok ther
är hosbonde godh fore som
drengen haffuer. Formagh
ey drengen thz[a] vtleggia tha
vtleggie thz hosbonde ok
aff slaas i drengsens lön. xx
207 Helgen mborämestara tyn

ge eller stedie mera gerning
til sigh en ha vel tröster be
staa for vinterdaga kombr
eth klagamal vtsman pa
nostrom broder Antige for
radet eller embetz Hwilke
sik forsinnz haffuer forfalla
loss Böte tha i embetet eth
halfft plond vax Stadzsis
ieth oforsvmet ok sydan
forlyche sigh vtz hosbonde

so staden fanget haffuer
epter dandemans skóón
Hvadh mwrare xxi ok bóón
sith arbeyde forsumar for
fall oos Saa gange hosbon
dhen so mwra lathr foe em
betet ok hans forsumelse
thiin vnderwise Tha scole
mwramestarana hanom
aff embetz skycka andre
som arbeydet vth til ánda

gøre Ok hwat vpbäre
ept[er] sina fortienisth xxij
4 Nu sigher niboinnestaren
hosbondanom til manga
men han om annan dagen
til niborningk behöffne ska
Ok hosbonde thz allaledis
bestellar epter hans befäll
ning komber ey männesta
ren til arbeyde fram forfal
laløs epter goda manna vit

nom Tha haffue mbria ren
halffuan sthadan mz hlyste
Om swa hende alla xxiiij den
mbria ra nogh gning fore he
der hade Tha maa thu som
behöffuer en til hielpa tagn
som ämbetz kan saa at hoss
bonden ey vingieller dugen
aath/om han naget giordhe
pa arbeydet kunne the ey for
lychte bliffue foe öthmestäna

of brödrana Tha skolo the
koma borgamestarna ok ia
dit i Radzstughuna ok böte
hwar epter sin brut so la

Hwilken broder xx gen giffua
2 sit skot ey fram skyluter iiij
i gynnom drycke böte twa
mark vax utan nade xxv

Hwilken broder eller syst
5 sin dugh eller pyga later
a golffwe standa lenger än

the sin ärende framfört hyff
na böte ena m̄rk vax for hua
ith sin Tha the sin ärendhe
framfört haffue Byffne thim
Drycka ok lata thöm sida
framdelis heem ghaa xxvi
Hather nagher broder sith
blodh a bäncke sithia bö
te ena m̄rk vax ok fult
skot ther til xxvii Cap̄m
Hwilken broder som swa

drycker ok thager gudz laan
til sik Swa at han vpkaster
böte ena marc vax ok ena
halffua thunno ööl vtan nade
Hwilkit som budet var xxviij
der at skenckia vinet be
giwa ok vil tz ey göra bö
te ena marck vax xx.iiijoo :
Hwilken ohybodh gör medh
vitmestaria talan i opnom
dryckie eller stempo ok ar hylod

begärende æfor hwart sin böte
en ærtogh thz han olydhdh

Hwilken lenger xxx gör
sitter än orloff ær giffwith
ok gör verkmestarana ællr
bondamo omak böte ena
halffwa thonno öl om thz
klagamaal vppa kome xxxi

Tha broder ær döder vth
aff Compainno Tha skolo
alla brödra sama koma

ok folia ham til kyrkio ok
lata ham ena siela messe
sywnga ok hwar broder ok
söster scal offra en pen for
hans siel i messonne ok inge
broder eller söster bort gan
ge for än lyket jordat är
hwilken thz ey holler böte
ena marck vax xxxij

Item tha nager broder
varder i nämestara Compa

B 5

int Tha vorder oc hwsfru bo
hans söster mz samma ingang
for vtan en öre som hwsfrun
tha strax legger fore vdhmes
tacna som i bössen skal bröd
ra oc söstraskapit til hielpa
Samma lagh vari epter söster
ter som epter broder i hwes
sens wtfärdh som fore ärt
Om nar broder xxxiiij ar
eller söster annerstadz

komme broder alla samma lata
messa silunga fore hans siel
eller hemis ok til offra en pn
Hwilken broder eller söster
sick her vtsma forsumar
forsullalös | böte ena mürck
wax vtu nadhe xxxiiij
Hwilken broder som swa
gamal vorder at han ey
formagh ath bethala sin
dryck | then brödranar fa

man drycka haffuer han
for sick hycha ok reth giort
i Compani tha schal ha
nom sendas ena kanna öl
hbv̄r afftan i gudz a'i'o xxxv
Engen ma eller scal an
drom sin lersinga vndan
44 stedia ellz lega for a'n ha
haffui sin lazaar sinom hos
bonde vtth tient Hwad bro
der thz gör bote eth halfft plund

vax oc ena halffna thera
ol vtan nadhe xxxvj.
Warreth oc sake ath ler
4+ singe nagat forfarit han
fore sind hosbonda innan
the lerdare thz som beni
seligt kan vara thz blif
ne lersinge i bondans
nyrne föe ápt thwa gada
brödra segn xxxvij°
3+ Item haffu nager sue som

fore lön tiener nagat for
sin hosbonde forsinnat for
fallalös i tienistenne Ok
kan hano tz tiltygha medh
vitnom Thz schal swenen
hosbondanom igen giffwa
epter dandemana sthön
om ha bleffwa vil i Comp
nit ok i Embetena xxx viii
Hwilken swe sinom hos
bonde vntlöp i tieniste ellr

i klaraarom Tha derffwes
inge broder i ambeteth
ham til sig taga for än
han veth hwr lw hā ær frā
sin hosbonde skylder/ thil
ken thā i moth gör/ böte
hwar thera ena halffna tro
vl ok ena mark vax ok
stande sina fara hwadh
hosbonden fa ham skal
ghen til vechna xxxix.

Hwilken hosbonde sinom
434 swen holler sin lön fore
ept the tiende are Ok ker
thz sienum före vtermeste
nom Tha böte hosbonden
ena halffua tro öör ok thwa
mrk vax Ok giffui siene
nom sina lön vta swenne
sik nagat forsumat Haff
ner forfallalös Tha stna
z til brödra skön Al :

Varet saka at hosbonden
44. dödhe fran hustru tha skal
lersinge vara hustrna til
lydna lykerlijs som hosbo
den sielff leffde swa mang
aar som han hosbondanno
tienist loffuet hade vtan
hon ham medh godwilie
offuergiffuer. xli capitulum
Gifter hustru sick andru
44 manne en manaefter tha

ar lersingen eller Suenim
the tienisten lydogh ock löff
som han hosbonden loffuz
ok sagt hade ok huilkin han
giffue hom like for sin tie
Hwilken broder C nisth xlij
som begaar sunder slaar eller
flere i embetz Kompani med
hogmot eller druckenskapp
böte ena cartogh fore huart
Hwilken broder C thera xliij

sin kniiff drager aat nakom
sinom ämbetz broder. J ma
dryckio eller stempna böte
eth halfft pund vax vtan
nade. Bör han skada bö
te epter thy akoman är
Stadzsens reth oforsumz
Hwilken söster hema xliiii
sitther vtz tyyska forsul
calods giffin henes bon
de for hene sitt skot oc

ena mark vax forti yska
aen tha ath husta folkit
i aembetet skot firy sithia
HWilken broder sick xlv
2 stalbroder vil thaga Tha
thage thn han blisuer o
forutter fore aff compat
hwar annars gör böte ena
tko göll xlvj capitulum
HWilken broder swena wil
3 leygia Tha leygia thöm til

helgona messo som gamalt
ok forutħ varit haffuer
hwar thea moth gör | böthe
eth halfft pund var xl viij :
Nu vil nager broder sin
embetetz broders geringh
stiffa ok gör th affsl afflu
2 udhz veg ok finnes ept
sannindh ath hon forstiffa
ligh ar | hwilken swa gör
böte ena tvo döll xl ix

Inghen mwramestere
Derffues mera thaga xl ix
i sith arbeyde æn sex öre
fore hwart thwsandh ty
gel vndh | both v mörk
vax i kompanit | stadz se
reth vforsumet ·l· cap
Wrder nogher mwra
meste til beden om noght
lappary att göra til naghun
manne Tha skal mwra

mestaren om dagen haffua
thwa dira medh math ock
døl jn til mickelssmessan
ok sydan frundelis offu
høsten fem artoger med
maath ock døll

Thu͞e skraa vor stadfest
fullbordat ok beseghelth
aff sittiende borgamestra
her benckt smalennigh

ok her peder Jonss nw foga-
tens ok all radzsens sam-
tyckio Manadagen nest
fore alla gudz helgona dach
fforbiudendes alla werckmess-
tara som nw äre äller
tilkoma kunno eller nager
annor her i thenne skraa
nagat ordh eller artickel
aff skriffua eller tilleggia
widh liff ok godz

4. Ngen qwinna aff wara
mestara Compani holle em-
betet vppe lenger än eth aar
epter sin framledna dan
demans dödh vtan hon fore
en annan Dandeman aff
Samma kompani Affar
hon drengh aff kompaniet
Tha göre han allan reth
mz kompanins bröder kost
oc hanska penninga alledes so

tilbör ok hustrv vare syster
i kompani som för affaar
hon mestermā aff samma
Compani vari broder som
för vtan kost | affaar hon
mā annā än mvrare inna
Aars moth tha är hon ekke
hā ey embetz ~~ey ämbetet~~
nyttiande epther thet är
vtā han döder är Ok hon
faar mvrare Then giffue
siden

hon vtan nyan ingenigh
vsw som för

Thesse efter:ne
puncter äre Confirme=
rede· ocs stadfästade vtaf
Borgmästere ocs hele
Rådet at inskrifwas
skulle vti thenna Mün=
mästare skråå såsom
Embetzbröderne sielfwe

uti all Tienstwillig=
het för en sitiande rät
Åhr efter gudz Byrdh
1601 den 21 dagen
uti Novembris må=
nad flitteligen och så=
hierteligenn åskade och
Begärede thers Embe=
te till mere styrkie
hielp bistånd och för=
bätrinngh.

I

Item Mästare vti Mur-
mästare embetet skole wä-
24 ra Tolff och ey flere Otta
swänska och Fyra Tyska
Och så länge the 12 lef-
wa skall ingen hwarken
swänsk eller Tysk inträ-
da vti theres ståll och embe-
te.

II

24 Item ingen murmäster
mätte tilstadt blifwa
at tinga vnder sina hän-

der mera arbete ähn Twå
hiis i händer för ähn det
ena lyckstad ähr, så framt
allting tillredz och tilfångz
ähr, Hwilkenn Mästare
ther medh befunnin warder
böte vti Compagny för Tun-
na Öll. och i Byssan 12
mark penninger.

III

2 Item der Mästarenn för-
tingar något arbete vn-
der sina händer, Tå skall

mästaren der till förtä"
nckt wara ingen främ"
mande. Mästerswän till
samma arbete taga, så
framt the Mästerswä"
ner som Stadzens rät"
tighet göra fåfänge gåå"

Hwilken mästare her
emot gör Då gifwi then
fåfänge swännen så
myckla löön som then
främmande förtient
hafwer och ändå der öf"
ker böte ena mark
penninger i Bößan

IIII

Item schal och ingen mäster,
34 swan något arbete förtaga
utan han först skall hafwa
sin mästare tilfråget och
hans samtycke der till
Hwar her emot gör bôthe uti
Compani Tree mark pen,
ningar hwar resse hann
ther medh befinnin warder

V

Item Hwilkenn Embetz
broder som hele embetet

ytwäljer thet åldermann
han skall thet aftot blifwa
Trodskas han och will thet
ey wedertaga böte i Konnya
ny 20 mark för hwar rese
han thet gör utan han lagli-
ga förfall hafwer. Och skal
thi Wetla Embete efter den
na dagh altid så hållas at
2 åhr åhr swänske Ål-
dermän och Tridie åhret
Tyskler.

[illegible]

Item ingen Stensigger som
icke redeligen hafwer lärdt
murmästere ambetet och
icke ähr i embetet, skall taga
sigh något murmästere ar=
bete förtwid bot 3 mark hwar
rese [redacted] han ther medh besla=
gyn warder. Men the Ste=
nsiggere som i embete ähre
och redeligen Murmäster
handwärket lärt hafwa
them skall warda fritt efter å=
lds bruka bägge embeterne
vtan någen förhindrings

VERTE FOLIUM

VII. Item hwilken mästare som
4. i rättan tids tilsagder war,
der så wäl swänsker som Ty=
sker antingen på Kronones
eller stadzens arbete ehwar
så befohlves och han sådant
wedersaker, antingenn
af Tredsko eller eliest uti
all andra mätto, endan
sagandes, lagliga förfall
böte för olydnö hwarie=
se han thet gör 3 mark
Dobbann

40 Blad Befanns d. 24 Jul.
1817.

...re som
...r war,
...öin Ty
...onones
...chrar
...idans
...jemr
...st uti
...idan
...förfall
...varie=
...mark

...3 jul
...1817,

Sütter
mark
och
Mäo

STOCKHOLM

Riks-Bibliothek
STOCKHOLM.
Handskrifter.
Lag. Svensk
B. 601.